

SPIS TREŚCI

Przedmowa do wydania litewskiego	5
Zamiast wprowadzenia	7
Jaki był XIX wiek na Litwie?	7
Jaka była Litwa w XIX wieku?	18
Przegląd stanu badań nad XIX wiekiem	23
Rozbiory Litwy w nauce historycznej	23
Początki historiografii litewskiej	27
XIX wiek w pracach historyków okresu międzywojennego	31
Historiografia Litwy w XIX wieku na wychodźstwie	36
Historiografia sowiecka	41
Dwa spojrzenia na historię Litwy w XIX wieku	48
Współczesne tendencje w polskiej historiografii	51
Odrodzenie historii odrodzeniowej	55
Reżym rosyjski na Litwie	57
Cechy rosyjskiej polityki narodowościowej	57
Czasy Katarzyny II i Pawła I	60
Czasy Aleksandra I. Między unifikacją a autonomią kulturalną	68
Czasy Mikołaja I. Polityka „likwidacji polskich korzeni” ...	74
Koniec lat pięćdziesiątych – czasy „odwilży”	85
Doktryna „powrotu do rosyjskich korzeni” i rusyfikacja Litwinów (1864-1905)	89

SPIS TREŚCI

Zmiany w polityce władz po 1905 roku	104
Walki wyzwolenicze	116
Echa powstania kościuszkowskiego	116
Epoka napoleońska. Marzenia i rzeczywistość	121
Romantyzm polityczny i działalność konspiracyjna w latach 1817-1823	128
Powstanie 1830-1831 roku	136
Konspiracja i represje za Mikołaja I	147
Powstanie 1863 roku. Działalność Murawjowa na Litwie ..	152
Powstanie 1863 roku. Cele polityczne Litwinów	163
Rewolucja 1905-1907	167
Kościół katolicki w życiu politycznym i społecznym	176
Zmiany sytuacji prawnej i ekonomicznej Kościoła katolickiego po aneksji Litwy do Rosji	176
Prorosyjskie tendencje wśród duchowieństwa	180
Kościół katolicki po konkordacie z 1847 roku	184
Epoka biskupa Motiejusa Valančiusa. Drogi litewskości do Kościoła i zwrot Kościoła ku litewskości	191
Epoka Valančiusa. Ruch na rzecz trzeźwości	195
Walka z rusyfikacją i narzuconym prawosławiem	201
Kształtowanie się nowoczesnego klerykalizmu litewskiego	207
Zmiany struktur społecznych	211
Społeczeństwo litewskie pod koniec XVIII wieku	211
Narastanie konserwatyzmu społecznego po inkorporacji Litwy do Rosji	215
Upadek stanu szlacheckiego	220
Mieszczaństwo	227
Chłopi	230
Żydzi i inne wspólnoty etniczno-wyznaniowe	235
Inteligencja	242
Burżuazja i proletariat	247
Stany, język ojczysty i statystyka	253
Skrzyżowanie kultur: swojskie i obce	256
Koncepcja dwu kultur narodowych i litewska kultura szlachecka	256

SPIS TREŚCI

Uniwersytet Wileński (1803-1831) jako ośrodek kultury litewskiej	262
Instytucje naukowe w połowie XIX wieku	268
Ogniska litewskiej kultury demokratycznej w połowie XIX wieku	277
Literatura i sztuka	289
Oświata w warunkach otwartej rusyfikacji	296
Ruch wydawniczy i inne obszary życia kulturalnego w latach 1864-1904	308
Litewskie Towarzystwo Naukowe i Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Wilnie. Różnice kulturowe – zarys problemu ..	319
Towarzystwo Sztuki Litewskiej i inne organizacje kulturalne	327
Zamiast epilogu	333
Ku nowoczesnemu narodowi	333
Tablica chronologiczna	347
Bibliografia	359
Indeks nazwisk	401
Od tłumacza	413